

Çıra

SANAT ve FİKİR DERGİSİ

SERDAR

Bülent HABORA

Mehmet Akif TUNCAY

Sevgi Ersan KONURALP

Kadir PENCAPLIGİL

Adil ÖZ

Metin KONYALI

Edip KAVUZLU

Selâhattin KUTLUAY

Ercan BENLİOĞLU

Dursun YÜCEDEMİR

Şefik GILASIN

Özcan ŞENGÖLGE

Şükrü ÜSTÜN

Metin YAVUZ

Erol ALTINOK

Recai ALTINEL

Erdoğan EVREN

Sema CİĞİZOĞLU

Erdoğan BENLİOĞLU

Sevil ÖRGE

Cemâl AKIN

Doğan SALTUK

Mustafa Kemal ÜNAL

Şenel ÇİFTÇİOĞLU

Dilferuz DEMİREZEN

Osman BAYRAM

YIL : 1

SAYI : 3

1 MART 1960

Fiati : 50 Kuruş

Türk Hatıra Pulları

Elinizde mevcut olan Damgasız ve Damgalı pullar alınır ve değiştirilir. İhtiyacınız olan pulları kolaylıkla temin edebilirsiniz.

Edip - Nihat Kavuzlu

Adres : Eski Belediye Civarı No. 18 — Telefon : 3819

A D A N A

ÖRNEK

MUHASEBE BÜROSU

Vergi ve Hesap İşleri

Celâl Ferkoğlu - A. Hikmet Erdal

Adres : Dörtüol ağı Ceylanoğlu Apt. No. 2 — Telf. 1414 - 1160

ADANA

Ç I R A

ON BEŞ GÜNDE BİR ÇIKAR

SANAT VE FİKİR DERGİSİ

CİLT : 1

SAYI : 3

1 MART 1960

Sahibi :

Erol ALTINOK

Yazı İşleri Müdürü :

A. Hikmet ERDAL

Hazırlayanlar :

Edip KAVUZLU

Erdoğan BENLİOĞLU

Kadir KENDİRCİ

Şefik CILASIN

İdare Yeri :

Eski Belediye Civarı No. 18

Telefon : 3819

ADANA

Abone Şartları :

Üç Aylığı : 3 Lira

Altı Aylığı : 6 Lira

Yıllığı : 12 Lira

Baskı ve Dizgi :

Zemin Matbaası Kom. Şti.

A D A N A

Not :

Gelen yazılar neşredilsin veya edilmesin iade edilmez.

Müsamahayı Öğrenin Büyükler (!)

M. Ali Gözler (SERDAR)

Çıra bu sayısıyla üçüncü onbeşini idrak ederken her şeyde olduğu gibi neşir ve sanat yönünde de büyük bir boşluğu kapatmış oluyor. İlk sayısına nazaran daha tertipli, daha olgun ve dolgun olarak çıkmayı azimli bir kararla, çalışıp, sanat sever kişilerin takdirini kazanmaktan başka hiç bir şey arzu ve payesi yoktur. Daima iyiye doğru gidecek olan **ÇIRA**, siz okuyucuların, teşvikleriyle ancak kaim olabilir.

Bugün daha iyi anlaşılıyor ki, ÇIRA'ya karşı içten gelen samimiyetle karışanlar yanında azınlıkta kalan, büyüklük tineri içinde yeren ve dudak bükerek söyleşenlerde mevcuttur :

— Çocuklar çıkarıyor, diyorlar. Ancak böyle, bu kadar bir mecmua olur !

Alâyet ederek, konuşanlara ! Dev aynası karşısından ayrılmak bilmiyenlere !.. Koca bebeklere... Koltuklarında mevsimli mevsimsiz karpuz taşıyanlara... Büyük (!) efendilere:

— İşte budur, diyoruz. ÇIRA'dır. Çocukların çıkarttığı dergi... Ya sizinkiler? Büyüklerin (!) çıkarttığı dergi nasıl? Kuyruklu, kuyruğunda püskülü mü var?..

Dudaklarınızı büktüren, hislerinizi mantığınıza karan, size ayna tutan, müsamahasız davranışınızla, küçük görüşünüzle, kalbinizden çok uzak, ihtirasınız içinde gömülü koca devle düşünüp, mecmuamıza leke atmakta ne gibi gayeniz olabilir?

İnsanoğlu kalbi ve fikriyle düşünür. Bu düşünceler arasında müsamaha denilen bir mevfhumu da sıkıştırmasını bilir. Müsamahanın değerini vermekle ve takdir kabiliyetini göstermekle bize büyüklüğünü gösterir.

Kalp, insana «O kimsenin niçin o şekilde yaşadığının ve hareket ettiğinin sebeplerini öğrendikten sonra hüküm ver» der. Şuur altı bir davranışla kendini çok büyük gören efendiler, evvelâ kalbinizle düşünün. Sizin, çocuklar çıkartıyor dediğiniz bu mecmua, yarım hakiki büyüklerin ve kalbiyle düşünenlerin olacaktır.

Büyüklük müsamahayı bilmektir. Müsamahayı öğrenin büyükler (!)..

Balçık Kuşu

Bülent HABORA

Hani vardı bir yaratık, kıpkızgın. Bir gün karşılaştık onunla. Hiç mi hiç sevmedi bizi. Neden diye sorduk. Vermedi cevap. İstemezdik biz bunun böyle olmasını. Ama o... «Bu böyle olsunda gerisine karışmayınız» der gibilerden yüzümüze bir şamar indirdi. Biz aşk istiyorduk. Oralarda birşeyler de bulmak bizim isteğimizdi. Ama ne oldu? Hiç. Yine büyükcene bir hiç. Şarkı söyledik ovalarda, sinemalara gittik, Çünkü bizim için kızgınlıklar orada gideriliyordu. Sarı renkli bir orman kuşu bizim düşüncelerimizin yarım ve aynı zamanda yanlış olduğunu belirtti. O kuşu artık biz de seviyorduk. Çirkin bir bakışı, uzunca bir görünüşü olmasına rağmen iyi idi. Her yerinden güneş ışınlarına karşı gelen sevimlilikler çıkıyordu.

Badem ağaçları çiçek açmıştı. Başbayağı çiçeklerden. Herkes onları koparıp, koparıp sevdiklerine götürüyordu. Oysaki biz hiç koparmıyorduk. Bakıyorduk yalnızca onlara. Kokularını bile dıymıyorduk. Ama badem çiçeği kokmaz ki...

Aradan aylar, yıllar geçti. O badem ağaçları ihtiyarladı. Bir eli olan adam ağaçların hepsini kurutmak istemiş. Almış eline keseri, vurmuş teker teker ve sırayla ağaçlara. Onlar da durur mu, başlamışlar ağlamaya. «Kıyma adam—bey bizlere. Bakın habire çalışıyorsunuz sizlere: Etmeyin bir yanlışlık. Sonra olur bu kabalık.» demişler. Ama bu adam hiç dinler mi? İnsan olduğundan dolayı yıkmaya başlamaya başlamış. Yıkamamış tabii ki, O

koskocaman Tanrı adama bir el daha vermiş. «Al» demiş «bununla iş gör. Ev yap. Ama taştan olsun bu evler.» Adam korkmuş. Ağaçlar gülmüş.

İşte o ağaçların altında biz, yalnızca biz, ikimiz el ele tutuştuk. Badem ağaçları çiçeklerini teker teker yere bırakıyordu. Biz de alıp dudaklarımıza götürüyorduk. O götürdü, ben

Yüzümdeki Evren

Yüce idillerden
Boşluk büyüçülerinden
Kan canavarlarından
Korkmuyorum.

Uykudan
Derin kuyudan
Boş odaların
Örümcek ağlarından
Korkmuyorum.

Yüzümdeki evren
Çöküyor
Tüm aynalardan kaçıyorum
İçimdeki o
Yürüyor
Orkide kokuyorum tek mil
Korkuyorum.

M. AKIF TUNCAY

götürdüm derken yine aylar geçti. Bir de ellerimize baktık ki çiçekler badem olmuş. Artık dudaklarımıza değil de, dillerimizin üzerine götürmeliydik. Sonra dudaklarımızı kapatıp yıldızları saymalıydık. Bir, iki, üç, yüz, bin... Uzardı bu. En sonunda caydık.

Al yanaklı bir balçık kuşu karıştı yaşamımıza. Gülüyordu

sokaktan gelen geçen gebe kadınlara. «Neden gülüyorsun» diye sorduk. «Biz karımızda taşımamız ki» dedi. Ama bu neye cevaptı anlayamadık. İşte o gün, bugün balçık kuşu arkadaşımız oldu. «Balçık kuşu sen iyisin,» «balçık kuşu sen güzelsin» dedikçe bize mutluluk dağıtıyordu. Teker teker küçük kişiler yaratıyorduk o mutluluklarla. Bir yol çiziyorduk kendimize. Bazıları da alay ediyordu. Üstelik bilmedikleri şeylere de burunlarını sokuyorlar, «pöh, pöh, pöh» diye önümüze çıkmaya çalışıyorlar. Biz bunlara önceleri «arkadaş» dedik. Sonra da arkamızı çevirdik. İyi ki çevirmişiz, çünkü bütün hırçınlıklarını bizim üzerimize göndermek için, için için çalışıyorlarmış. Amma...

Balçık kuşundan bir gün kısacana bir haber aldık. Öyle bir haber ki, saçlarımızı aklaştırdı. İnsanlar ölüyormüş, böyle diyor kuş. Dahası var... Öldükten sonra da kurtlar yiyormüş donuklukları. Korktuk. O güldü. Sonra biz de gülmeye başladık. Kıyasıya gülüyorduk, artık.

Bu haberin ardından hayvanların bahçesine bile gidemedik. Köşeli insanlar orada da önümüze çıkıyorlardı. Burunları büyük insanlar. Ama ne oldu bilmem, kendim. ve onu bahçede buldum. Tanrılar bir yemek'ten dönüyorlardı. «Sen ölmüşsün, o da ölmüş. Artık başkaca yaşayacaksınız.» dediler. Sonra ayrıldılar yanımızdan. İkimiz de gülmüyorduk. Gülemiyorduk daha doğrusu.

(Devamı Sa: 17 de)

Bir Konferans ve Düşündürdükleri

Sevgi Ersan KONURALP

Tertiplenmesi ile çevremizde bir memnuniyet havası yaratan konferans 22.2.1960 tarihinde Adana Belediyesi Tiyatro salonunda verildi. Mevzuu: Resim Sanatı, Mimari Dekorasyon, Tezyini sanatla ilgili. Konferansı veren Sanat Prof. Mr. Millard Sheets.

Saat 21 de başlayan ve güzide davetliler huzurunda yapılan konuşmayı, sanatsever halkımızla birlikte genç sanatçılar. Öğretmenler, Talebeler büyük bir ilgi ile takip etmek istediler ama zaman zaman kesintilere, düşüslere uğrayan çevirilerle derlenen fikirler bir bir havaya asıldı kaldı adeta. Söylenmek ve anlatılmak istenen öz, arzu edilen serbestiyi ve akıcılıkla dinleyicileri tatmin edici bir sahaya sürükleyemedi maalesef.

Şehrimizde yeni yeni uyanan bir anlayış, sanat yönünden bir kıpırdayış var ki, aydınlatılmaya yarıyacak konferanslara, tenkitlere gösterilere muhtaç, adeta aç diyebilirim. Kalemimi eline alan şair veya hikâyeci, bir müzisyen, fırçasını ve paletini şevkle kapalı ressam, kendisini sanat yönünden yükseltecek bir çevreye, bir sahaya muhtaçtır. Bu sebepten pek seyrekte olsa konferanslar tertiplenen sanat günlerine, resim sergilerine düşüncelerinde yığınla müphemlerle koşar adeta ve eğer çevresi onu neden ve niçinlerle tatmin edilmemiş bırakırsa sanatçı asabi, verimsiz olur. Demek istediğim şu ki; bizde birer ressam olarak türlü ümitlerle gittik ve edindiğimiz yegâne bilgi adeta bir tekrar-

dan ibaretti.

Şu ki; (ressam her şeyden evvel özünü yaşamalıdır, toprağının hususiyetini, ruhunun özellikleriyle zenginleştirip duygu olarak tuvaline aksettirmelidir. Yani, yalnız kendi görüşünü, kendi yaşayışını ifade etmelidir.) Öz olarak yazmak istediğim fikirden önce şunu belirtmek isterim ki: bir sanatçı

Zeytin Ayakları

Seni Istanbula adıyorum
—böyle kaş—
Bunca bir tutsağımken
Abp başını gitmişsinlere
yonelmişsinlere
—Ellere cicom cicom ellere—

Şimdi ayrı ağırlıklarda isa
Ben ayrı, sen ayrı ağırlıklarda
Daha varamam güneşlere
Böylesi bahar çirkinini ançuez
Böylesi bağ bozumu

—Asmalarda kol uzatmış
dallere—
Desen allarımı al götür
Desen kal kalırım
Desen ölürmüydüm
Hing
—Vermem seni ellere—

Kadir PENCAPLIGİL

zaten kendi özünü aksettirmedikçe sanatçı değildir. Onun düşüncelerini maddeye çeviren fırça, heyecanlarının ölçüsünü aksettiren bir alet gibi renk nakışlarını tuval üzerine sabırsızlık ve titizlikle işlerken o zaten çevresinden uzaklaşmış yalnız tuvaline aksettirdiği alemin içinde yaşıyordur. İşte gerçek sanatçı budur. Ve özünü bula-

bilmesi için ona bu çığırı açanlara sırt çevirmek değil izinde tetkik ve müşahedelerde bulunması şarttır. Meselâ: Toulus Lautrec, Wan Goghe, Rambrant gibi dehalar bizim üstadlarımızdır. Ve onları takip etmek, sanatlarını kopye etmek izlerinde yürümek asla kendi özümüzden birşeyler kaybetmemiz demek değildir. Bu, uzun ve başlı başına münakaşaya değer bir mevzuudur.

Oysa biz müphem kalan bir yığın düşüncenin, cevapları tam verilmeyen suallerin ortasında kalakaldık. Düşüncelerimiz klasikten mistizme, mimariden mozayike atladı durdu. Ve bu karmakarışıklık arasında Kaliforniyanın iklimine takılıp kaldık.

Projeksiyona gelince; Çeşitli sanat şaheserlerinin birinden birine atlarken renk, çizgi ve gölge heyecanını yarım bırakan eksik malûmatlar verildi. Çoğu yerde ressamın adını bile öğrenemediğimiz gibi, nedense Mr. Sheets'in uzun konuşmaları tek kelimeler halinde tercüme edilerek gene bizi tatminden uzak bıraktı ve gene nedense Orhan Çetinkaya arkadaşımızın dahil sorulan suallerin cevapları tam bir izahtan uzak kesik çevirilerle yarım bırakıldı gibi geldi bize.

Fakat her şeye rağmen salonu dolduran kalabalık, dinleyicilerin davranışlarındaki ilgi, konferansın ortasında usulca çekilip giden ve uyuyan birkaç kişinin ilgisizliği hariç vaziyet ümit verici idi.

Eğer tercümelerde tam ve tatminkâr olsa idi...

Yönsediğim Yalnızlık

Adil ÖZ

Severim toplumu. Başkadır toplum içinde var olmanın mutluluğu. Tüm yorusunca uyası yaşantı toplum içindeki erinçtir. Salt toplum içinde uzağım kendimi sevmekten. Yaraştıramadım bir türlü, topluma kendimi. Nedeni bundan olsa gerek: Oldum olası iyemli bulurum yalnız yaşamı. Düşsülerimi dağıtan her nenden uzak, erinç o yaşamda tanır beni. Sevenlerimce unutulmuşum, doygusundan olmuş sevilmişliğim. Dostlarım arasında kimsesiz, yarından umutsuzca.. Gerçek adı; acılar boyu acı. Varsın olsun öyle. Yalnızlığım var beni avutan. Yalnızlığımı mutluluk dolu, esrikleştiren ezgileri. —Sıcak iklimlerde koyu yaz gölgeleri gibi duygularına yayılan serinlik.— Yönsüyorum yalnızlığı. Anılarıma, anılarım olacaklara güvenle. Yalnızlıkların berisinde, doğ-

muşluktan yanlanırım çoğun. Çekemediklerim yok evrende, eremediklerim için değil bunlar. Bir zaman sonrası önem kazanacakların ilk değerlerini sezgiden uzak kalışım utandırır beni. Değerlendirmeye uygun zaman bulamadıklarımınla burkudur içim.

Doğaya aşkımdır sevgim. İçtenliğim öylesine.. Yadsıyamam onun parçasından olduğumu, varlığa varlık katıcılığını. Yaşantıların bezeği, doygusudur o. Çekicidir çekici olmaktan. Fakat bu niteliği deşikendir kişilerce. Göğsümde dayalı uzaklaştırıcılığın iten parmakları. Düşsül acunumda bile yoksunum verilerinden. Adımlarımı açamadı isteklerim, başlangıçtan öteye. Çaba ararken tüm yıldı buldum, varlığımdan. Artık salt bugün içindir tutkularım. Umutsuz özlemleri attım içimden. Özlemeden erdiklerimi daha yeğ tutar

oldum özlediklerime. Hiç olsa bile, umut kırıklığına çekmezler kişiyi onlar. Kişide boşluk bırakmadan olur yitimleri. Gittikleri yerden acı göndermezler geriye. Gidenler.. Böyle gitseler tüm gidenlerim. Bunca eritici olamazdı angularım. Tatlıları üzgü yüklü, acıları yorgunluk salan angularım.. Ne var ki kazıyabilmekteyim izlerini düşünce-lerimden. Yalnızlığımınla üstüne titriyerek eskileştirdim onları. Eksilttim etkilerini yıllar boyu yakınlıkla. Kurşunu alınmış yara örneği; erinç, canlılık toplandı içlenişlerimde. Dağıldı basımdan, sıkıntı döken bulutlar.

Çağlamasa da sevinç coşku-ları içimde, derinliklerim kapandı acılara. Tasalarımın tedirgin ak şüyünler amaçlarına akın akın. Yıldız yıldız bir gök, duygularımı aydınlatan karanlık. Karanlık diyorum; yalnızlığı isteğime uygun uzatan el. İşte benliğimin yollu olduğu suskulu yön. Dallarından mutluluk kopardığım ağaç. Umutlarımın yeşerdiği yolların başlangıcı. Bitiminde sevginin başlangıcı olup, iç-çağrılarımın yankılandığı ülke var. Duymadığım duyguların en yakıcıyla çekiliyorum araya. Güz yaprakları gibi düştüm, yalnızlıktan payımı savuran esilerin önüne. Bir yanda yalnızlık, ötede yalnızlığın sunduğu beklenmedik meyve. Ben ortadan öteye.. Yalnızlığımın verdiği ahyor beni, yalnızlıktan.. Baş- ağrılarımı bile aratmışlardı bana alışkanlıklarım. Alışkındım, nasıl geçebilirim ki şu yalnızlıktan?

(Devamı Sa: 17 de)

Ben Var Ya

— Feyziye'ye —

Ellerime şimdi hep bir sokak çiziyorum
Karanlık vazolarda kalan akşamlarımla
Salıdan bayramlara en korkulu yarınlar

Bu hiç bitmeyen öpüş yalandan bir uçurtma
Bilirsin çocukluğum o kadar hoş değildi
Oyun mu bilmiyorum kadınlık duygun gece
Batan gemi örneği mutluyum sabahlarla

— Değişen bir şey yok ki güzelleşen hep bulut
Esmer türkü biçimi söyleme unut aşkı —

Fırçamda sabahlarla olumsuz akşam biter
Biter yeniden başlar gecelerim tükenmez
Gözlerim bakmasada ne görsem yine sensin

Metin KONYALI

Anılarımla Sen ve Ben

Edip KAVUZLU

Anılarımla
Her sayfası seninle doludur
Seni seyredirim sonuna dek
Hatırlatır yine bana
Güçemli bir geceyi

Ay bulutlar arasında
Rüyalarım baharlarınca yeşil
Yaşadığımız gündür bölüştüğümüz
Sen ve ben...
Hoşça sarılmış mutluluklar
Gönlümüze yamanıyordu
Nemli dudakların
Fısıldardı titriyerek
Ve ben karşılık verirdim
Sabahlara dek
Ölümsüzleşmiş anılarımla
Şu güzelim dünyada
Sen ve ben...

Düşünmezdim
Senden başka bir faciayı
Ölüm!
Hatıra gelmezdi yaşadıkça
Biz.. ikimiz...
Teninin sıcaklığına kapılmıştım
Bu görü karşısında
Duygulanırdık

Uğradığım her kent
Özlediğim bir şehirdir
Ömrümüzce anacağız bu anıyı
Yüzünün gülümseyişi
Ve değişen kaderimiz
Kendimce karanlık halâ

Huzur verirdin gönlüme
Dinlenirdi ruhum tatlı sesince
Aşksız bomboş geçen gecelerim
Seninle son bulurdu,
Seninle dolardı
Hanni
Dalardık mutlu bir rüyaya
Etrafımızda renkli kelebekler uçuşurdu
Kuşlar söylerdi şarkımızı

Rüzgârla salınırdı yapraklar
Ve her şeyden habersiz
Mutluyduk
Biz.. ikimiz...
Olabilirdin belki
Arzularınca yeşil, yuvamınca sen
Her geçen gün artardı mutluluğum
İnanlarımız daha manalı,
Daha özenli olurdu yaşayışımız
Hanni..

Oturmak isterim seninle
Bir bulakta bunca zaman
Anarım içeğiyle seni
Gecelerimiz dizi, dizi
Ve ben
Bölümlemek isterim,
Atmak isterim bunaltılarımı

Bakarım göleklere
Görünür hayalin,
Bönsüme halimle terkettiğim
İçeği sevgilim
Gizlerim seninle doludur,
Hanni

B u r u n . .

Çeviren : Selâhattin Kutluay

Ünlü Fransız şairi THEOPHILE GAUTIER bir yazısında; «Bazı fizyologların iddialarına göre, BURUN bir insanın zekâsı, değeri ve diğer üstün vasıflarını takdirde mehek taşdır. Ve insan kocaman bir buruna sahibolmadıkça asla büyük adam olamaz. Birçok kadın fizyologlar, insan yüzünün bu naziz kısmına bakarak, sahibinin geleceği hakkında kıymetli yorumlarda bulunmuşlardır. Muh-teşem CESAR ve NAPOLEON'un yüzlerinin ortasında akba-ba gagasını andıran koskocaman birer burun oturmuştu. Ya edebiyatımızın gülü CORNEILLE'in bir yarımadayı andıran o muazzam ve sevimli

burnu!

Kıymetli tarihî portre ve madalyonlara şöyle bir göz atarsak hemen görürüz ki meşhur simaların zaferleri burun ölçüleriyle doğru orantılıdır..

Değme şairlerimizin yüzünü kızartacak kadar zekâ ve buluş yeteneğine sahibolan filler bu kabiliyetlerini ancak ve ancak o mucizevi burunlarına borçludurlar.» der.

Dünyaca meşhur CYRANO de BERGERAC'ın en ateşli hayranlarından biri olan THEOPHILE GAUTIER'nin burun hakkındaki güzel sözlerini burada birlikte tekrarladıktan sonra hemen ilâve edelim ki; burun kadınlarda da erkekler kadar önemli bir alameti farikadır. Meselâ bir Yunanlıda asil bir yüze refakat eden **düz bir burun** liyâkat ve dürüstlük; İngiltere kraliçesi I. nci Büyük ELISABETH'inki gibi yay gibi **kıvrık bir burun** tahakküm ifade eder. Bugün Antoine'nın güzel metresi büyük CLEOPATRE'yı çirkin gösteren tarihi madalyonlar mevcut ise de, onun tarihin akışını değiştirdiği gerçek değil midir?

Dünyanın neredeyse rotasını kaybettiği ve kâinatın tersine gördüğü devrimiz de bile, (gözlerinin önünde büyük bir burun taşımayı delilik ve uğursuzluk saydıkları için küçük yaşta çocuklarının burunlarını ezen TARTARE'lar ve bir ÇİN-Lİ'ler hariç) dünyanın dört bucağında büyük burun revaçtadır. Küçük ve bilhassa yassı

bir burun hiç hoş gitmediği gibi, sahibinin talihsizliğine delalettir. Meselâ Fransanın tarihî şahsiyetlerinden serasker ANNE de MONTMORENCY yassı burunlu olduğu için sarayda «YAMUK MONTMORENCY» diye tanınıyordu. Yine büyük babası ikinci serasker MONTMORENCY de küçük ve yamuk burunlu idi; kırala ve Fransa'ya ihanet suçundan başı balta ile kesilmek suretiyle can vermişti. Keza meşhur DUC de GUISE'in minicik ve yamuk burunlu oluşunu GUISE hancanının başarısızlık sebepleri arasında sayanlar çoktur.

Hiçbir devirde ve dünyanın hiçbir yerinde şöyle büyücek bir burnun insan yüzünü çirkinleştirdiğini söyleyenler olmamıştır. Bilâkis burun estetik güzelliğin olduğu kadar zenginliğin de belli başlı ölçülerinden biri sayılmıştır. Her hangi bir iş veya teşebüste en büyük partiye konanlara has bir Fransız özdeyişi vardır: «BURNU tam formuna girdi». Yine Fransada, taşra eyaletlerinde avare gençler için çok eğlenceli bir vakit öldürme yolu vardır: Muayyen bir yoldan geçenler arasında günün en güzel burunlu adamını bulmak. Bir özdeyiş haline gelen «O, burnu havada bir kimsedir» sözü de çok manidardır bence.

(Devamı Gelecek Sayıda)

NOT: Bu yazı (VIE et LANGAGE) adlı fransızca derginin 93 üncü sayısından dilimize çevrilmiştir.

GELME İSTERSEN

Sana

Sen dediysem

Gelmen içindi

Sensiz

Bir hoş esiyor başımda

rüzgârlar

Bir yaprak yeşilince

Umutlar sararıyor

Bu

Çekilesi bir hayat değil

Biliyorsun işte

Ama

Yine gelmek istemiyorsan

Sana

Bu kez ben git diyeceğim

Sana

Git dediysem

Ölmen içindi.

Ercan BENLİOĞLU

Cemiyet ve Kadın

Dursun YÜCEDEMİR

Kadın cemiyetin ilk müreb-bisi ilk terbiyecisidir. Onu, n cemiyet ferdi olarak yetiştirdiği kendi, benliğini işliyerek terbi-ye ettiği yavrusu annenin ma-haret ve hünerini gösteren ese-ridir:

Çünkü cemiyet, elle tutulur, gözle görülür eseri inceler bıraktığı tesire göre iyi veya, kötü bir hükme varır. İyi ne-tice aile fertlerini memnun ve mesut ettiği gibi çevresini de memnun eder. Mesleğim icabı, tanıdığım birçok aileler her tür-lü fedakârlıklarına ve uğraşp çırpınmalara rağmen iyi netice alamamaktan şikâyetçidirler.

Biraz evvel de söylediğim gibi cemiyetin ilk müreb-bisi ilk terbiyecisi olan kadın normal bir ev kadını, öz vâsfına sahip olmalıdır. Normal bir ev kadını özelliğine sahip olan anne çocu-ğunun yetişmesinde büyük rol oynar ki, bunun dışında müs-tesna pek azdır.

Ev kadını vâsfi demistik. Bun-ları ihtiyat ve iktisatlı olmak, bilgi sahibi olmak, cesur ve ted-birli olmak, çalışma zevkine ma-lik olmak, şen ve nezaketli ol-maktır.

Ihtiyat ve Iktisatlı olmak : Her ailenin kendine göre bir bütçesi olması yani giderini ge-lirine uydurması lâzımdır. Büt-çesini iyi tanzim ve idare eden normal bir ev kadını aile kazan-cının hepsini harcamaz. Daha doğrusu kazanmanın bir mari-fet olduğu kadar onu idare et-menin de bir maharet olduğunu bilir.

Yine tasarrufa riayet ede-rek kendinin, çocuklarının hatta kocasının çamaşırlarını kendi biçip ve diker, yıkar, ütüler ve eşyasını uzun zaman kullanma-sını bilir. Tasarruf haddizatında bir fazilet ise de bunda ifrata gitmek doğru değildir. Meselâ : Aile fertlerinin yiyeceğinden kıs-mak hiç doğru olmaz. Bu da muhakkak kâr yerine zarar ge-tirir.

Burada şunu da belirtmek isterim ki, her şeyde yaptığı tutumu zamanında da yapsın gününün her saatini değerlendi-rebilsin. Annenin bu meziyeti zamanla mutlaka yavrusuna da aşılanacaktır.

Bilgi Sahibi Olmak : Kadı-nın bilgili olması yarına hazır-hyacağı ve yetiştireceği çocuğu üzerinde çok büyük tesir yapar. Bilgili bir ev kadını gelecek nes-lin ilk müreb-bisi, ilk terbiyecisi olur.

Cesur ve Tedbirli Olmak : Bir anne yetiştirdiği çocuklarını hiçbir zaman korkak alıştırma-malıdır. Bir kaza neticesinde, çocuğunun bir yerinde gördüğü kandan dolayı, bağırarak anne çevresindekilerini şaşırır, telâşa düşürür. Oysa ki soğuk kanlı-lığını muhafaza edecek olursa, ilk tedavi ve yardımı kendisi ya-par. Bir ev kadınının cesur ol-ması, hayatta karşılaşacağı zor-lukları metanet ve sabırla, so-ğuk kanlılıkla karşılaması mu-hakkak ki hem kendisi için, hemde çevresi için mutlak bir huzur sağlar. Tedbirli olmasını bileni, dikkat ile çalışması hayat-

Sokakiarınca Sessiz

Yıldızlar salınır
Sokaklarınca sessiz
Bir adam salınır
Sırılsıklam

Bir hıçkırık koşar
Onun peşisıra
Cepleri dolmuş adam
Uzaklaşır

Sonra
Fırçalar konuşur
Beyaza
Hıçkırık susar
Kahkahalarla
Adam kaybolur.

Şefik CILASIN

ta hiç bir zorluk yıldırılmaz.

Aile saadetini gölgeleyen hadiselere karşı, kadının, daima aile kişilerinin mânen dayanaca-ğı bir destek olması şarttır. Erkek, korkmadan, çekinmeden onunla dertleşebilmeli, onun ca-na yakın, müşfik, şefkatli ve iyiye teşvikâr varlığından kuv-vet almalıdır.

Çocuklarına, hayatta karşı-laşacağı zorluklardan çabucak bedbinleşerek, hayatla mücade-leden korkan bir insan olarak değilde, mücadeleyi seven ve ancak mücadele sayesinde saa-detin artırılacağına inanan bir insan olarak görünsün.

(Devamı gelecek sayıda)

Doğum — I. Şurdam

Madlen

Bir yaprak düşmeye görsün, seni düşünmem
gerekmez mi?

Ama yapamam Madlen!

Seni düşünmem gerekmez mi, sarı güllere
bakıp ta?

Yok cesaretim Madlen!

«I Walk, I dare not think of thee»

Sen, yaşanmamış bir gerçek

Ya da bilinmez gerçekler içinde bir ruh.

Bir ruh ki: Haz taşan, neş'e taşan

«I dare not die and come to thee»

Madlen! Aç kapını, uzat kollarını;

Sana geliyorum şimdi.

«I hear the roaring of the sea»

Özcan ŞENGÖLGE

Gerçek

Yok karanlıklara uzattığımız ellerimizi
Şarkıları sokaklara döktüğümüz yok
Âcunun sonsuzluğuna yağmadı yağmur
Karanlıklarda dolu dolu ağladığımız
Yok, böldüğümüz umutları parça parça
Ellerimizle sildiğimiz gözyaşlarını
Başı bozuk Türkülere tutkunluğumuz
İlğimlere vurgunluğumuz yok
Askıntıda kaldı türlü yaşantılar
İnsanca yaşadığımız yok

Sema CİĞİZOĞLU

Sevgilim

N.

Aşk aşk diye,

Öyle bir haykıracağımki

Şu ıslak gecemin karanlığında...

Mevsiminden evvel,

Ağaçlarının yaprakları dökülecek

sokağında

Erdoğan EVREN

N a h

Seni büyüdüm böylece, binlerce günlerce seni
En umutsuz gölgesi gözleri
Büyür gittikçe geleceklere unutkanlıklar
Nasıldı o eski bilinir şimdi unutup çokça
Gene de salkılar uzaktan kolkola
Ne bileyim ne bilirdim gökyüzü iyi

Şükrü ÜSTÜN

Ayrık Otu

Masal gibi yaşadınız öyle uzak
Çayırılara bir uzanışınız vardı işte öyle
Yalnızlığı üç urub ekmek gibi yediniz
Ayıp be.!

Recai ALTINEL

Gençlik

Ağaçların yeşilliğince düşüncelerimiz
Hep böyle taze hep böyle güz
Bir taze kadın kadar sıcak umutlarımızı
Şeytan sürür

Metin YAVUZ

— Kırık Anılar —

Utangaç bakışlar kırılıyordu camlarda
Elvedâ dudakları

Terk edilmiş aşkın özgürlüğü vardı
evrende

Yapraklar uçuyordu boşlukta

Unutulmuş bakıştı bu

Ölmüştü bir boşlukta belirsiz

Bir ölüm sonrasıydı gülüşleri

Erol ÂLTINOK

Ayrılık Şarkısı

Veya

(Ciao Ciao Bambina)

(2)

Gün olur,
Giderim bu şehirden.
Sahil rüzgârlarında beni,
Martı çığlıklarında beni ararsın.

Yağmur misâli,
Islanır rüyaların,
Bir başka erkek dudakları dolaştır
Saçlarında...
Bilinmiyenli denklemler sarar çevreni
Çizgi çizgi yırtılır bakışların...
Yırtılan yerlerinde goriller gülüyor işte.
Bu bakış yalnızlık kokuyor diyorum
Sana...
Sen yalnızsın biliyorum.
Bir şarkı,
Aylardır takılıp, kalmış rüzgârlara
Bu ses, benim sesim değil.
O martılar,
Neden öyle bağışıp duruyorlar
Mariyya...

Gün olur,
Başımı alıp, giderim bu şehirden.
Bir unutulmuş bahar gecesinden beni,
Susmuş şarkılardan beni sorarsın.
Çöl misâli,
Büyür düşüncelerin
İstirap kervanları geçer anılarından
Bir ses hüzün içinde siner içine,
Şarkınızın.
Renkli dünyalarınla kaybolur
Anıların,
Bir ölesi boşluk alır gözlerini ansızın,
Ağlarsın...

Gün olur,
Giderim bu şehirden.
Solmuş anılarında beni
Göz yaşlarında beni ararsın...

Anladımki,
Şarkılar susar,
Hikâyeler biter,
Rüyalar son bulurmuş uykularda
Sana ebediyyen allahısızlardık
Mariyya...
Bu ayrılık bildiğin şeylerden değil
Bahamalı martılar götürüyor beni.
Ciao... Ciao... Bambina...

Erdoğan BENLİOĞLU

Ahtapot misâli,
Sarar dünyalarını ayrılık
Kızaran ufuklara takılıp, kalır
Gözlerin.
Bir bestelenmemiş şarkı dökülür,
Dudaklarından,
Sım - sıcak damlalar ıslatır yanaklarını..
Sonra,
Yıldızlar düşer ellerinden
Simsiyah yalnızlıklar yırtar
Bakışlarını...
Bir şeyler düğümlenip kalır,
Ta şurada...
Ağlar, ağlar
Tekrar ağlarsın

Kardeş Sevgisi

Sevil ÖRGE

Bulduğumuz odanın duvarlarına zincirlerle bağlanmış üç kardeş mütemediyen birbir ıstırap içinde birbirimizi seyretmekteydik. Evet, ıstırap çekiyorduk. Oda ışıklardan uzak renklerden mahrum yer altında bir mahzeni. Tavanda bir penceresi vardı. Orada ışıklar oyun oynuyamıyordu. Adı pencere idi. Bizim gibi nice mahkûmların medet beklediği bu ufacık delik şimdi ışıklarla karanlıkların çarpıştığı bir nokta olmuştu.... Uzun zaman çarpışmaların devam ettiği belli idi. Belli idi ama, kara, kapkara şeyler neye galip gelmezdi ki? Pencereyi kaplayan kapkara bir leke idi. Ancak onu ışıklar temizliyebilirdi... Temizlemeliydi de.

İşte bizde. Üstümüzde dolayan kapkara bir bulutun, korkunç bir heyulânın etrafımıza saçtığı boğucu dumanların içinde yolumuzu şaşırıp buraya girdik. Fakat yine tanrıya duvacıyız. Dumanlar içinde birbirimizi kaybetmeden beraberce girdik..... Bizi bağladıkları zincirlerin ıstırabı üç kardeşin kalblerinden taşan sevgiler arasında eriyip kayboluyordu. Konuşuyorduk. Konuşmamız yine karanlıklar içinde ürpertiler ak-

settirip yosunlu duvarlara çarpılarak keskin çılgınlık halinde kulağımızı tırmalıyordu.

Günlerimiz, karanlıklar içinde gözleri yanıp sönen ifritler hayali kurarak boğulurcasına kıvrılarak dişlerimizi gıcırdatarak geçip giderken giderken Günlerden bir gün bu eheneme ölüm de misafir oldu. Önce ölüme yerini bırakan ortanca kardeşim olmuştu. O ölmüştü, o bir arslan avcısı idi. Dağların tepelerinde koşar ormanların temiz havalarını teneffüs ederdi. Onun için bu karanlık ve havasız yere tahammül edemedi.

O Öldü

Evet Gördüm, gözlerimle gördüm

Orada Olduğum halde başını yerden kaldıramadım.

Ellerini ellerimle tutamadım.

Diğer kardeşimle onu dışarıya üzerinde güneş ışıklarının parladığı bir mezara koymak istedik. Fakat, fakat oranın bekçisi bu fikrimize sadece hayin hayin güldü. Onun bu tebessümü ıstırabımızı bin kat daha artırmıştı onu, gözlerimiz önünde döşemenin altındaki lağım

atmışlardı.

Günlerden birgün ölüm yine burayı ziyaret etmişti sıra küçük kardeşime gelmişti. O, herkese iyilik yapmaktan, herkesi mesut görmekten sonsuz zevk alırdı. Fakat heyhat o da öldü, görüyordum, ayağa kalktım. İçimden gelen sızılının kuvveti ve şiddeti kırık dökük vücuduma, adeta bir direnç vermişti. Zorladım, Evet, zincir kırıldı. Serbesttim.

Ne yazık ki vakit çok geçti Zihnen, fikren ve hayalen düşünemiyordum.

Taş kesilmiştim. Sanki orada.

Gece değil di o zaman, Fakat gündüzde değildi

Ne yıldız vardı ne yer ne de zaman.

Evet hiç bir şey yoktu.

Yalnız dünyadan ümüdünü kesmiş yaşayan ölü, ben vardı. Ben ben vardı: . . . Hiç birşeye muktedir olmıyan ben. Bunu bekçide anlamıştı. Zincirle bağlamayı lüzümsüz buluyordu artık Serbesttim zincirle bağlı değil-

dim ama, orada yaşamak çok zordu. Döşemenin altında kalan kardeşlerime bakmaktan gözlerimi alıkoyamıyordum. Hala döşeme üzerinde onların kanlarından hareler mevcuttu.

Zamanım böyle geçerken birgün güzel bir kuş pencerenin kenarına kondu ve ötmeye başladı, O anda içime öyle bir ürperti düşmüştü ki, TANRI SAN-

(Devamı Sa: 17 de)

Gecelerin şarkısı

İssiz köşkte piyanoyu çalan kim?
Kim söyliüyor şarkıları akşamların bitişinde?
Dumanlardan sarılıyor gözlere bir el
Başlayıveriyor hayat suskunluk içinde.

Cemal AKIN

Gecelerin Getirdiği

Doğan SALTUK

Karanlık sokaklarda geziyordu. Işıksız sessizlikler kahkahasız kadınlar arıyordum. İstedğim evrene gitmek nasıl olursa olsun gitmek istiyordum.

Bir köpek havladı, bir kadın ağladı bir gece. Bir garip kişi gördü ama yalnız gördü o kadar.

Bir cenaze marşı çalınıyordu. Yağmur yağsın istiyordum, ama yalnız benim için yağsın. Soğuk içerime yağıyordu. Bir park güzelliği arıyordum yok, yok işte. Saçlarını seviyordum yaşamamın. Bir keman sesi vardı kulaklarında polenezler çalıyor. Şiir melankolü ve acı sesi vardı sokaklarda. Böyle olmamalıym demenin anlamı yok. Ağaçlar benimle gidiyorlardı. Bir yoldan geçiyordum ıssız. Bir evin penceresinde kahkahalar kahkahalar kahkahalar..... Ha bire yürüyordum düşünmeden yürüyordum, ne vardı ki düşünecek kişi her saniye ölmüyormuydu, dünü tekrar yaşamak mümkünmüydü? Gök maviliğinde dal yeşilliğinden ne umulurduki. Kadınlarında saçları maviydi göz çevreleri yeşildi artık. Anılar acı acı esiyordu. Onu düşünüyordum. Dünyam gittikçe kararıyordu.

Bir Salıymıydı, Cumamıydı bilmem tenha bir sokakta karşılaşmıştık.. Omuzuna çarpmıştım dalgınlığımdan. Utanarak, kendime kızarak özür dilemiştim. O gülmüştü aldırış etmemişti, yürümüşdü: Arkasından gitmiştim sebepsiz. Günler onu bana yaklaştırdı. Kimi geceler el salladı balkonundan, kimi geceler el ele gezdik. Ama yalnız gezdik. Gelecekte söz ederdik mutlu olurduk: Konuşmadıkta bazan konuşacak ne vardı ki. Bir sinema dönüşüydü hiç unutmamı üzerinde benim çok sevdiğim gül dalı Japone entari vardı. Koluma iyice yaslanmıştı, uyur gibi gidiyorduk. Gözlerimin içine bakmıştı tatlı tatlı, kolumu cimeiklemişti. İssizlikler istiyorduk,, o an üzerimizde bir mavilik olsun, altımızda serin bir çim. Bu bize yeter görünüyordu.

Düşünüyorduk, aynı şeyleri düşünüyorduk. Bekçi düdüğü çaldı. Düüt düüt düüt. Adımlarımız hızlandı. Yol bitsin istemiyorduk. İkimizde Mart'da doğmuşuk balık burcuna gidiyorduk, fal, bizim için aynı şeyleri söylüyordu her gün. Beraber acı çekiyorduk.

Öpüşmemiştik hiç, öpmek neydiki sanki sevgimiz bizimle beraber gidecekti sonsuzluğa. Evlenmeyi de düşünmüyorduk, evliliğin aşkı öldüreceğine inanmıştık, böylece yaşamayı seviyorduk. Günler bir yılı doldurdu. Biz aynı hislerle doluy-

Postacı

Kapımı
Boşuna çalma postacı
Yok
Yok gayri beklediğim.
Bir seher vakti
Tebessüm silikti yüzünde
Kilitlenmiş dudakları
Ellerin üstünde geldi...
Git, postacı git
Git beklidenlerini sevindir
Ardından koşan
Sana gülen o yüz
Artık benim değildir.

M. Kemal ÜNAL

duk. Sevgi güzel şey diyorduk mutluyduk. Tenha caddeler, ıssız karanlıklar bizden leke taşıyorlardı. Ancak aşkımızın sıcaklığı vardı onlarda. Bazan bir dere kıyısında suların akışını seyrederek, bazan göğün maviliğine dalyorduk. Bu bizi sonsuzluğa götürüyordu. Orada da bir gizlilik vardı, hakikat saklı bir gizlilik. Hiç bir şey düşünmüyorduk, kişilere yüz çevirmiştik, her şey, her ses bizi rahatsız ediyordu. Sağırılığa nimet ediyorduk, ışığı sevmiyorduk. Karanlıkta insan daha kana kana konuşabiliyordu. Bana şiirler, romantik mektuplar yazıyordu. Gizli gizli buluşmayı kaçak bakışları seviyorduk.

Yıl ikiye devroldu biz yine el eleydik. Yıl üçe devroldu evlenmenin gerekliliğini duyurdular yakınları. Evlenipte ne olacaktı sanki. Evlenmekle iş bitecekmiydi. Bizden daha başka şeyler istemeyeceklermiydi? Her şey çeneden geliyordu. İyilikle kötülükle. Bize neden konuşuyorlardı? Ne hakları vardı bizden?

Günlerce evlenmeyi düşündük, düşündükçede birbirimizden uzaklaştık. Onun başka bir yere gittiğini duydum. Önceleri bende gitmek istedim ardında. O da tekrar bu kenfe dönmek istedi belli Yaşamamın katığıydı sevgi. Kişi bir şeyi sevmeliydi muhakkak. İnsanları sevmeliydi çiçekleri sevmeliydi, hayvanları sevmeliydi sürekli sevmeliydi.

Erkenci Yazarlar

Şenel ÇİFTÇİOĞLU

Bu yazıyla — Erkenci Yazarlar — üzerinde söz edeceğim biraz. Erkenci yazar sözünden özge anlamlar çıkarılmasın; betik çıkarmakta erken davranan genç yazarları anlatmak istiyorum bu sözümle.

Günümüzde kişiliğini bulmuş güçlü yazarlar yanında, adını bile duymadığımız kişilerin betikleriyle de karşılaşırız. Seviniyoruz buna doğrusu; yazarımız hollaşıyor diye. Ama sevincimiz o betiğin kapağını açmaya dek sürüyor, okuyunca bir çok hatalar karşı geliyor sevincimize... Örneğin; geçenlerde liseli bir arkadaş «İstikbal hazırlık» diye bir betik çıkardı. Çoğumuz sevindik buna, tebrik ettik arkadaş. Ama betiğini okuyunca değişti bu görüntümüz. Usumuzda şu görüntü doğdu: Arkadaş betik çıkarmakta erken davranmış. Niye mi diyorsunuz. Betiğin hataları, güçsüzlüğü söylüyor bunu bize. Salt bu mu daha bir çok erkenciler gördük aynı hataya düşen.

Kendi düşünceme ben, betik çıkarmakta ivmemeyi yeğlerim yazar için. Karşıtının bir çok sakıncaları olur yazarın yaşamında. Örneğin sayalım bu sakıncaların bazılarını :

a) En önemli sakıncası kişilik sorunudur yazarın. Eser güçlüde olsa kişiliğini kabullendirmemiş bir yazar okuyucu bulamayacaktır kendine. Bu durumda da binbir emekle çıkardığımız betik vitrinlerde beklemekten öte gidemez sanıyorum. Okutamadığımız bir betiğin ne kıymeti olur bizim için.

b) Değerimiz betiğimizin yücüyle ölçüleceğinden; genç yaşta çıkarılan betik, güçlü olmaktan iraktır genç yazar için. «Niçin güçsüz olsun?» diyeceksiniz. Ataç bir yazısında. «Kişi kendini aramakla bulur» der. Bunu şöyle de söyleyebiliriz: Yazar kendini aramakla bulur. Oysa bir genç yazar olarak arama devresinde olan erkencilerin, hatadan irak olması için arama devresini geçirmesi, güç kazanması gerek yazarlık yaşamında.

c) Çıkardığımız betik kendimize güveni artıracığından güçlü çalışmaktan abkor yazarı. Oysa yazarlık karşı konulmıyacak değin güçlü çalışmak isteyen bir san'attır kendi düşünceme.

Bunlar yanında bir çok sakıncalar sayabiliriz daha. Ama ne gereği var, kişiye göre değişir bu düşünceler. Erkenci yazar başarılıda olabilir çıkardığı betikte. Ama ne varki; yine pişman olacaktır sonradan. Bir çok hatalarını görecektir.

Şunuda söylemek gerek ki; bir betik yazarı için san'ata, edebiyata karşı üstün konu bilgi hiç bir an yetmez. Daha ötelere erişmesi gerek yazarın.

S a f i y e

(1)

Dilferuz DEMİREZEN

Mehtap, ben ve deniz
Heyhât!
Dün böylemiydik biz?
Deyil!..
Bir yanardağ infilâk etmişti;
Coşmuştu bir anda deniz.
Bende coşmuştum
Çılgın gibiydim hani orada,
O mahşer yerinde.
Bastığım kumlar, deniz, herşey düşmanımdı
Kemiriyorlardı insafsızca beni.
Ah! kıyamet kopuyordu
O azgın dalgalar yalarken Safiye'yi
Ne yazık! çaresiz
Bir şeyler yapamazdık öyle aciz.
Bugünse;
Mehtap, ben ve deniz ne kadar sessiz.
Sessiz Safiye, sessiz!
Bak işte seninde sesin kesildi nihayet
Bir uykuya daldınki!..
Tâ orada edebiyen uyuyacak,
Kaderin cilvesine boyun eğmiyeceksin artık.
Ne yapalım kıydılar sana Safiye!
Kıydılar sana,
Ama kahretme onlara.
Yaptığına pişman olmuş, bak ağlıyor şimdi
mavi deniz
Mehtapta, bende hep senin için inliyoruz
Safiye!...

SANATÇILARLA KONUŞMALAR

Kadir Pencaplıgil Anlatıyor

Röportaj : Erdoğan BENLİOĞLU

— Çağımızın şiiri belli başlı bir düşünceye dayanıyor mu? Felsefi bir doktrine sahip midir?

Önce çoğumuzun şiirini belli bir düşünceye dayanması ya da felsefi bir doktrine sahip olması sorusu biraz garipçe geldi. Şiirde belirli bir bilinçsiz belirli bir algının varlığı her şairin şiiri için doğrudur, geveleme bir şey söylenemez.

— Bizde sanat akımlarının sık sık değişmesi tesir eden en önemli faktör nedir? Şiirin ilkeleri yönünden dil'in etkisi olabilir mi?

Okurların sık sık değişmesinde şairin batı öykünmesi önemli rol oynuyor. Buna birazda bazı sanatçılarımızın kıyıda, köşede kalaa tasarıda eklenebilir. Bununla beraber okurların değişmesi kuşkulanicak, yerinecek bir şey değil, san'atta kıvanç verici olaylardandır.

Sanatçı, özellikle şiir sanatının başhoa dayanağı kelimeler onların dizisi, diğer bir deyimle dil'dir. Şiirin ilkelerinde dil önce onun yapısında doğrudan doğruya etkilidir. Bu etki dilin sevgisiyle aralıdır.

— Orhan Veli kuşağına bir tepki olarak çıkan «İkinci Yeni»cileri nasıl buluyorsunuz? Edebiyatımıza bu ekol'ü tutturabilecekler mi? Hem sonra şiirde «yeni» diye birşey var mıdır?

İkinci yeniciler neyi söylemek istediklerini kesin olarak söylemiş değiller, Verilen örnek yapıtlardanda herhangi bir konuya varamadık henüz. Şu var ki, aralarında Edip Cansever gibi iyi şairde yok değil. Tutturabildiklerini bu ekolü bulunca? Zorunlu kaldımda ekol diyorum. Esasen neyi söylemek istediklerini söylemiş değiller. Derken bunun ekol olamayacağını da açıklamış oluyordur.

Şiirde değil sanatçı hiç bir dalda yeni diye bir şey yoktur. Yeni denecek, eskiyecek geçecektir oysa san'at eski—yedi sorununa değil ölümsüzü yakalamaya çalışır.

— Yurdumuzda ve güneyde en beğendiğiniz sanatçılar kimlerdir? Eserleri ve sanat anlayışları yönünden bilgi verebilir misiniz?

Yurdumuzda büyük sanatçılar parmakla sayacak kadar az, yokta denebilir. F.H. Dağlarca, Behçet Necatigil, Metin Eloğlu Türkan İldeniz beğendiklerimdir. Güneyde değerli bir şair var M. Akif Tüncay, saydığım sanatçıları ayrı ayrı özellikleri, san'at anlayışları olduğu uzun sürer.

— Öztürkçeyi, dilciler mi yoksa sanatçılar mı halkımıza kabul ettirebilirler?

Salt Öz Türkçeyi değil var olan her gerçeği toplumlara sanatçılar kabul ettirirler. Batıda bunun tartışması bile konu edilemez.

— Bu çelişmeler cümbüşünün içinde kalan bu günki sanatın durulacağına inanıyor musunuz? Mutlu bulduğunuz sanatçılar kimlerdir?

Çelişmeler cümbüşünde kalan san'at, pek bir şey anlamadım bu sorudan ama İkinci Yenicileri kasıthyorsanız durulur durulur. Adana deyimiyile daha bu köprüünün altından çok ırmaklar geçer.

Mutlu bulduğum bir sanatçı yok yeryüzünde. Bilirimki hiç bir sanatçı mutlu değildir. Mutlu olması söyleyeceğini söylemiş iş bitmiş olandır. Oysaki gerçek sanatçılar daimi arayış içinde bir türlü tamamıyamazlar söyleyeceklerini.

— Son çeyrek yüzyıldan beri Batı sanatının Türk sanatına uaptığı etkiler nelerdir?

Batı san'atı etkisini şekli yönden yapmıştır. Muhteva itibariyle hemen hiç gelişme göstermemişizdir. Bu konuya Ataç da bir yazısında dokunmuştur.

— Batının belli başlı sanatçılarının özellikleri nelerdir?

Batı sanatçısının bilree özelliği kültürünü aynı kaynaktan almış olması, her fırsatta insan problemlerine yönelmesidir. Thomas Mann, Herman Hess, Albert Camus, Andre Gide, R. Maria Rilke, Stefan Zweig örnekleri çoğaltır.

— Son çalışmalarınız ve yapmak istedikleriniz nelerdir?

Şimdilerde Türk Motiflerini şiirde modernize etmeğe çalışıyorum.

Kapı Vuruluyor

Osman BAYRAM

(Geçen sayıdan devam)

— Burhan!.. kurtlar yaklaşıyorlar kayanın altına saklanmağa çalışalım. Onların bu havada koku alma hassaları zayıftır. Belki bu aç sürüye yem olmaktan kurtuluruz. Haydi çabuk ol.

Kayanın altına sıkışıp, soğuk terler dökerek beklediler. Büyük sürü kayaya doğru yaklaşınca ikiye ayrıldılar. Buldukları yerin iki yanından korkunç hırıltılarla sel gibi akıp geçiyorlardı. İki arkadaş ellerinde çakıları ecel ferî dökerek akibetlerini beklemeğe başladılar.

Bir müddet sonra sesler kesildi. Sürünün nihyeti gelmiş gibiydi. Bütün bu zaman süresince akan bu hayvan seline varlıklarını hissettirmemek için kayaya yapışmış vaziyette hiç kıpırdamadan bekleyen iki arkadaş korka korka etraflarına bakıyorlardı. Bir kaç adım yürüdüler. Kar tozu içinde on kadar kurdu burunlarının dibinde görünce neye uğradıklarını bilemiyerek şaşırdılar. Kaçmak istediler. Geç kalmışlardı. İki kurt Orhan'a saldırmıştı bile. Burhan, üzerinde atlayan ilk kurdu bir kaç darbeyle yere yıkarken arkalarını kayaya vermek için geriye doğru yürüyor ve:

— Orhan kaya, kayaya diyordu.

Fakat Orhan'ın etrafını sarılmış görünce yürümekten vaz geçti. Orhan üzerine atlayan kurtlarla boğuşurken bacaklarını ısiran kurtlardan kurtulmanın çaresini arıyordu. Düşerse bir daha kalkamayacağını iyi biliyordu. Kurdu'nun biri, arkasına bir darbe indirdi. Orhan kurdu'nun tırnaklarını ciğerlerinde hissetti. Burhan yetişip sırtından çekmeseydi, fena olacaktı. Bununla beraber eli boş durmuyor, çakıyla mütemadiyen kurtlara ağır darbeler indiriyordu.

İki taraftan birinin mağlûbiyeti mukadderdi. Amansız dağ kanunu bunu emrediyordu. Ama hangisi?... Kurtlar bir ara gerilemişlerdi. Sonra yelpaze gibi açılarak iki arkadaşı çevirdiler. Artık korkunç mücadele başlamıştı. Bu arada acı bir çığlık koptu. Bu Burhanın sesiydi..

Orhan çığlığı duyunca yere yığıldığı kurda birkaç darbe daha indirdi. Ve Burhanın yanına koştu. Burhan kan içinde karların üzerine yığıl-

mış yatıyordu. Gırtlığı kesilmişti. Henüz ölmemişti. Ama her nefes alışta bir sürü kan boğazına hücum ediyordu.

— Burhan! Burhan!... Diye bağırdı Orhan

— Kaç Orhan, kaç. Sen bari kurtul. Diye bildi Burhan. Ve güçlükle cebinden katlanmış bir kâğıt çıkararak:

— Bunu... dedi. Bu...nu...Gül...

Sözlerini tamamlayamadı... Orhan, hıçkırarak ağlarken, zavallı arkadaşının açık kalan gözlerini kapadı.

Soğuk şiddetini arttırmış, tipiden göz gözü göremez olmuştu. Orhan uyuşan kollarına aldırmadan omuzunda arkadaşının cesedi, koşarcasına yürüyordu. Leşlerin etrafında başlıyan müthiş mücadeleyi, korkunç hırıltıları, kemik gıcırtilarını duymuyordu artık.

Ertesi gün geceki şiddetli soğuk ve tipiden eser kalmamıştı. Güneş yaşayanların üzerinde yeni bir hayatın müjdecisi gibi yükselmişti. Orhan, boylu boyunca karların üzerinde ebedi uykusuna yatmış olan arkadaşının başında dalgın düşünüyordu. Öyleki biraz ilerisine inen helikopterin bile farkına varmadı.

Gülşen Burhanın nişanlısıydı. Bahara düğünleri yapılacaktı. Pencerede çiçek saksılarını suluyordu o gün. Köşebaşında bir postacı görüldü. Heyecanla postacının hareketlerini takip etti. Başka sokağa saptığını görünce üzüldü Gülşen.

Burhandan yine bir haber yok. Diyerek içini çekti. Tam bu sırada kapı vuruldu.

— Anne, kapı vuruluyor. Açarmısın?

— İşim var kızım, sen bakiver.

Gülşen, isteksiz adımlarla merdivenleri indi kapıyı açacaktı ki yerdeki zarfı gördü. Postacı aralıktan atıp gitmişti. Mektubun kendine ait olduğunu görünce gözleri parladı. Sevinçle zarfı açtı. Fakat bu hali çok sürmedi. Az önce gözlerinde beliren ümit ışığı söndü. Ve dizlerinin üzerine yığıldı kaldı.

S O N

Kardeş Sevgisi

(Baştarafı Sa: 12 de)

KI O KUŞU BANA KÜÇÜK KARDEŞİMİN YERİNE ACISINI UNUTTURMAK İÇİN GÖNDERMİŞTİ. Fakat Kuş tekrar uçup gitti. uçu uçu kayboldu. İçime ılık bir ürperti, gözlerime ışık düşmüştü. Karanlığı kanadlarında taşıdığı ümit yeli ile aralamıştı. Bu hadiseden sonra pencereye tırmanma için günlerce uğraştım. Bir zaman geldi buna da muvaffak oldum. dışarıya dağlara baktım onlar aynı dağlardı güzel ağaçlar renkli çiçekler vardı. Bunlar Birbirlerini tamamlıyan çok güzel şeylerdi. Hergün aynı şeyi seyrediyordum. Çok uzun günlerimi böyle geçirdim. Nihayet, beni iyice zayıf, tamamen düşük gören düşmanlarım dışarı-

ya bırakılmama müsaade etmişlerdi. Hayat Serin, renk güzeldi. Işık ışık, pırıl pırıl, yemyeşil kıpkırmızı masmavi idi. Yağmur biraz evvel çok az yağmış etrafı inci ummanda boğmuştu.. Yalnız bu hali gördüm. . . farkına varabildim. Böyle birgünün sonunda buralara düşmüştüm, Aslan avcısı olan ortanca kardeşimin maharetli ellerinden fırlayan okun hedefine isabet ettiği gündü o gün. Rakibinin de kalbinde derin yaralar açtı o gün. biz ise çalışan insanlardık. O.

o ise bu şehrin hakiminin oğlu idi. E-vet ortanca kardeşimin kabiliyetinin düşmanı idi. Avlayamadığı aslanlar yerine bizleri avlatıp o meşum yere atmıştı.. İşte ben çıktım. dışardayım hayatta nasibimi almış durumdayım. Düşmanımızın da nasibinin midesine düştüğünü duymuş durumdayım.. Fakat yine üzülüyorum. Çünkü hayat bana eskisinden bambaşka geliyor.... .. muhakkak ki düşmanımızın kardeşleri de aynı durum içindedir.

Yönsediğim Yalnızlık

(Baştarafı Sa: 6 da)

Doğayı acıyla çökmüş somurtkan yüzlere çeviren kış olmasaydı, görebilir miydik, baharın bin bir türlü bağışlarını? Tutki görelim: değeri yeğ tutulur muydu şimdikine değin? Kışa borçluyuz baharın bizlere verdiğini.. Yalnızlıkta işte öyle. Kendisinin yoksun ettiklerini, gönüllerde önemlendiren yine kendisidir. Bu bakımdan, beğenilmediği en beğendiğim yönüdür. «Başkadır toplum içinde var olmanın mutluluğu.» demiştim başta. Yalnızlığa yönsedikse, yalnızlığın dışındakiler tutar değerini yolunu. Toplum arasındaki mutluluğun hazırlayıcısı yalnızlık değilse, ne olabilir?

(Baştarafı Sa: 4 de)

Az öteden balçık kuşu geliyordu. Elinde bir kose—kağıdı vardı İçi doluydu gibi Yanımıza geldi. Birden açtı ağzını. Balıklar vardı, bir de azıcık birşey mutluluk.

«Nasılsın?» dedik balçık kuşuna.

İ. Balaban

Balçık Kuşu

«İyiyim» dedi. «Haberim doğru çıktı, değil mi?» diye sordu bize.

«Haklısın, ama biz insan değiliz ki..»

«Ben de değilim. Ama bakım beni kurtlar yemiyor.»

«Bizi de..» diye ikimiz birden bağırdık, ama sonunu getiremedik. Ayaklarımızı kurtlar kemiriyordu. Diz kapaklarımıza yaklaşmışlardı. İçi boş diz kapaklarımızı sanki yemekle ne kazanacaklardı. Onu öğrenmek istiyorduk. Balçık kuşuna baktık. Onunda diz kapaklarına kurtlar çıkmıştı. Ama onu yemiyorlardı. Bizden aldıkları çürümüş, kurumuş et parçacıklarını ona tamamlıyorlardı. Korktuk. Hem tam olarak korktuk.

Okurlarımıza Cevaplar

Sevgili okurlarımız, ÇIRA daima daha iyiye ve daha güzele doğru gitmek için büyük bir çaba yoluna girmiş bulunuyor. Ülkümüz siz okurlarımıza bu alanda yardımcı olmaktır. Bu sayfaya açmış bulunduğumuz « OKURLARIMIZA CEVAPLAR » köşesi ile bir boşluğumuzu doldurduğumuza, ve bir eksik tarafımızı tamamladığımıza kuvvetle inanıyoruz. « Okurlarımıza cevaplar » köşesinden, merak ettiğiniz ve bilmediğiniz her şeyi sorabilirsiniz, denemeleriniz hakkındaki fikirlerimizi alabilirsiniz.

Aşağıda verdiğimiz cevaplarla « OKURLARIMIZA CEVAPLAR » köşesini açmış bulunuyoruz. Bu köşenin siz okurlarımıza faydalı olması en büyük dileğimizdir.

Esin Yılmaz (Adana)

Hisli bir kimse olduğunuz belli. Fakat kalıplara uymaya çalışmanız, başarıya kavuşmanıza engel oluyor. Kalıplardan vazgeçerek, yenileri, çokça okumanızı zaruri görüyoruz. Selâmlar.

Hasan Kartal (Adana)

« Kız Büyümesi » neşredilecek. Diğer denemelerinizi bekleriz. Selâmlar.

Önder Agâh Cıtak (Mersin)

Denemeleriniz zayıf. Devamlı okumak ve devamlı yazmaya ihtiyacınız var. Bunlarla ancak kuvvetli bir söyleyişe kavuşmanız mümkün olacaktır. Selâmlar

Aysel Şengüleroğlu (Adana)

Kalıplara uymak mecburiyeti, şiiri söyleyişinizi öldürüyor. Serbesti benimsiyerek yenileri okumanızı tavsiye ederiz. « Almanya » ya ait notlarınızı bekleriz. Selâmlar.

Çetin Doğan Adaoğulları (Adana)

« Değişen » ve « Kutup Yıldızı » isimli şiirleriniz ilgiye değer. Başka çalışmalarınızı bekliyoruz.

Adil Akar (Mersin)

Temennileriniz için teşekkürler. Hikâyenizi daha canlı bir üslûb içinde işlerseniz, başarıya ulaşabilirsiniz. Cümlelerinizi kendinizi zorlamadan söylemeğe çalışın. Selâmlar.

Ufuk Akıncioğlu (İstanbul)

« İstirab Mevsimi » Neşrolunacak. Diğer denemelerinizi bekleriz. Başarılar.

Merâl Altunlu (Adana)

Kısa ve yeni tip hikâyeler üzerinde çalışmanızı gerekli buluyoruz. Yeni hikâye ve romancılarımızın eserlerini bol bol okuyup, « yeni » teknik şekillerini inceliyerek çalışınız. Selâmlar.

Süleyman Gübbük (Mersin)

« Yalnızlık » üzerinde biraz daha uğraşmanız gerekiyor. Diğer denemelerinizi gönderebilirsiniz. Başarılar.

Erdoğan Tunay (Mersin)

Şiir tekniğinizi hayli zayıf bulduk. « Mezâr Yolu » nu biraz daha işleyip tekrar bize gönderiniz. Başarılar.

Ahmet Ergun (Mersin)

Şiir, heves edildiği anlarda yazıldığı müddetçe zayıflıktan kurtulamaz. Sabırlı, arzulu ve bilgili bir şekilde çalışmak sizi başarıya ulaştırabilir ümidindeyiz. Selâmlar

Münevver Şenel (Adana)

Serbest şiiri hece anlayışı içinde yozlaştırıyorsunuz. Serbest şiirleri bol bol okumanızı tavsiye ederiz. Selâmlar.

Doğan Şahin (Mersin)

Denemelerinizdeki acemi söyleyişlerden kurtulmanız gerekiyor. Bütün içinde çok çok okumaya bir o kadarda yazmaya ihtiyacınız var. Diğer denemelerinizi gönderiniz. Başarılar.

PAKSOY

Tuvalet Sabunları
Cildinizin Cazibesini Arttırır

PAKSOY

Tuvalet Sabunları
Hususi Kutular İçinde Muhafaza Edilmektedir.

PAKSOY

Tuvalet Sabunlarını
Her yerde Her zaman Bulabilirsiniz.

Bir defa Kullanınca unutamiyacağınız ve ısrarla arıyacağınız
Yegâne Tuvalet Sabunu : **Paksoy** Tuvalet Sabunlarıdır.

Yıldız Kitap Evi

Yerli, Yabancı Mecmualarıyla Model
Mecmualarını ve Sevdiğiniz Bütün Yeni
Çıkan Romanları Temin Edebilirsiniz.

Kitabevimizde Yurdumuzda çıkmakta olan
Bütün Gazeteleri bulabilirsiniz.

TOROS

**Nebati Mutfak Margarini Midenizin Sıhhatı,
Ağzınızın Tadı :**

Bayanlar !

*Yemeklerinizin tadı mıydı? O halde
Bakkalınızdan alacağınız TOROS Nebati
Mutfak Margarini yemeklerinize olduğundan
fazla tad verecektir.*

TOROS

**Nebati Mutfak Margarini
Bütün Nebati Margarinlerin en Üstünüdür.**

**Ağzınızın tadı, midenizin sıhhatı için bir defacık
TOROS Nebati Mutfak Margarinini deneyiniz.**

TOROS Nebati Mutfak Margarini yurdun her
Köşesine Dağılmıştır.